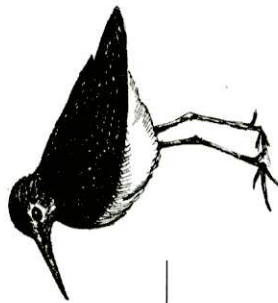

TUCKER G. M., HEATH M. E., TOJMALOJĆ L., GRIMMETT R. F. A. 1994. Birds in Europe: their conservation status. BirdLife International, Cambridge.

Adres autora:
ul. Cieszyńskiego 14/78
81-881 Sopot

Przegląd Przyrodniczy
XV, 3-4 (2004): 75-82

Dariusz Ożarowski

PTAKI ZBIORNIKÓW WODNYCH ORAZ TERENÓW PRZYŁĘGŁYCH NA OBSZARZE TRÓJMIĘJSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO

Avifauna of water reservoirs and adjacent areas
in the Trójmiejski Landscape Park

Abstract

78 bird species were noted within the research area in 2001 - 2002 years. Most of them (51 species) were observed on peatbogs or in different forest types surrounding the studied lakes and ponds. 27 bird species were noted on the water reservoirs, 14 species bred here in 2001 or 2002. The Mallard *Anas platyrhynchos* was the most numerous breeding water bird species: 25 to 28 pairs in 2002. Next species was the Goldeneye *Bucephala clangula* - 7 pairs and the Tufted Duck *Aythya fuligula* - 6 pairs. The most numerous species observed during migration was the Goosander *Mergus merganser* - 40 birds. Most breeding species were recorded on the Wyspowo Lake - the Little Grebe *Tachybaptus ruficollis*, Great Crested Grebe *Podiceps cristatus*, Mallard, Swan *Cygnus olor* and Reed Bunting *Emberiza schoeniclus* and on a complex of three artificial ponds in the Dolina Radości (valley) - also 5 species: the Little Grebe, Mallard, Moorhen *Gallinula chloropus*, Coot *Fulica atra* and Grey Wagtail *Motacilla cinerea*.

KEY WORDS: ptaki, zbiorniki wodne, torfowiska, olsy, bory bagienne, Trójmiejski Park Krajobrazowy.

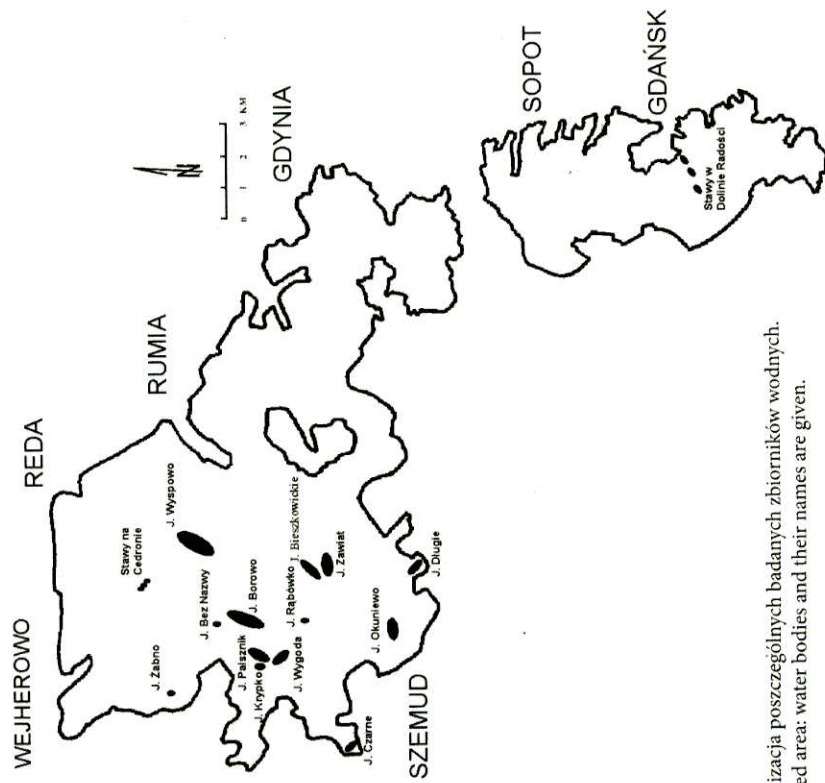
Wstęp

Trójmiejski Park Krajobrazowy (TPK) został utworzony w 1979 roku i zajmuje obecnie obszar około 18 000 ha. Stan zbadania awifauny Parku jest niezadowolający. Wstępna charakterystyka awifauny została przedstawiona w pracy Jakubasa i Ożarowskiego (1997). Obszerną waloryzację faunistyczną wybranych dolin Parku znaleźć można w pracy Ciechanowskiego et al. (2001). Celem niniejszej publikacji jest uzupełnienie danych na temat awifauny zbiorników wodnych Parku oraz przyległych do nich torfowisk, olsów i borów bagiennych. Dane uzyskane w trakcie prowadzenia prac mają również wspomóc działania na rzecz objęcia ochroną prawną wybranych obiektów w Parku.

Teren badań

Obszar Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego, należącego do mezoregionu Pojezierze Kaszubskie, zajmuje wschodni fragment wysoczyzny morenowej zwanej Wysoczyzną Gdańską (Kondracki 2000). Park składa się z dwóch dużych kompleksów leśnych: północnego o powierzchni około 12 000 ha i południowego o powierzchni około 6 000 ha, oddzielonych od siebie szerokim pasem obszaru zurbanizowanego. Ponad 90% powierzchni porastają lasy i zadrzewienia; występują tu, między innymi, acidofilne buczyny, lasy dębowo-bukowe, płaty żyźnej buczyny pomorskiej, fragmenty grądów, łęgów, olsów i borów bagiennych. Na znacznych obszarach lasy zostały zniekształcone przez gospodarkę leśną, np. nasadzenia świerka oraz sosny na zbyt żyznych dla niej siedliskach lasowych (Garbalewski 1995).

Badaniami objęto naturalne zbiorniki wodne (powyżej 1 ha) na obszarze TPK oraz stare, obecnie nie użytkowane, stawy na potokach: Oliwskim oraz Cedronie. Badania prowadzono również na obszarze przylegających do tych zbiorników torfowisk, olsów oraz borów bagiennych (ryc. 1).

Ryc. 1. Lokalizacja poszczególnych badanych zbiorników wodnych.
Fig. 1. Studied area: water bodies and their names are given.

Na obszarze Parku znajduje się 13 naturalnych zbiorników wodnych o powierzchni większej od 1 ha. Zajmują one łącznie 1,2 km², co odpowiada wartości 0,6% średniej jeziorności obszaru Parku. Dzieląc jezioro na charakter bezodpływowy (tab. 1) (Lange et al. 2001). Roczne amplitudy stanów zwierciadła wody pozostałych czterech przepływowych jezior są niewielkie (poniżej 0,5 m) (Macieszka 1999). W Parku występują cztery jeziora lobeliowe: Palsznik, Wygoda, Jezioro Bieszkowickie i Zawiat (Herbich i Herbichowa 2001). Dokładną charakterystykę morfometryczną oraz chemiczną jezior można znaleźć w pracy zbiorowej pod redakcją Przewoźniaka (2001).

Roślinność brzegów ma różnorodny charakter w zależności od rodzaju podłoża, ukształtowania brzegu oraz roślinności w sąsiedztwie. Na mineralnym podłożu stromo opadających brzegów las dochodzi do samej tafli wody i oddzielony jest od niej często przerywanym pasem olch. Pas szuwarów w takich miejscach nie rozwija się w ogóle lub jest bardzo wąski i przerywany. Budują go: trzcina pospolita *Phragmites australis* (Cav.), turzycza dzióbokowata *Carex rostrata* Stokes lub i ponikło błotne *Eleocharis palustris* (L.). Zatorfione i bagienne brzegi jezior pokryte są zazwyczaj piłem budowanym przez roślinność typową dla kwaśnych torfowisk przejściowych, a miejscami również roślinność wysokotorfowiskową (Herbich i Herbichowa 2001).

W Dolinie Radości znajdują się trzy stawy: jeden całkowicie pozabawiony roślinności przybrzeżnej, drugi z wąskim pasem roślinności zbudowanym głównie przez pałąk szerokolistną *Typha latifolia* L., trzeci z szerokim pasem szuwarów trzciny. W Dolinie Cedronu badano dwa stawy, oba pozabawione są pasa szuwarów, brzegi jednego z nich porastają różne gatunki wierzby *Salix* ssp.

Tab. 1. Powierzchnia tafli wodnej oraz typ badanych jezior.

Tab. 1 Characteristics of the studied lakes: open water area and lake type are given.

Lp.	Jezioro (lake)	Powierzchnia zwierciadła wody (ha) (open water area)	Typ jeziora (lake type)
1.	Wyspowo	23,0	przepływowe
2.	Zawiat	18,4	przepływowe
3.	Borowo	15,4	bezodpływowe
4.	Wygoda	10,6	bezodpływowe
5.	Bieszkowickie	10,3	przepływowe
6.	Palsznik	8,7	bezodpływowe
7.	Czarne	7,4	przepływowe
8.	Długie	4,0	bezodpływowe
9.	Okuniewo	3,4	bezodpływowe
10.	Krypko	2,6	bezodpływowe
11.	Rabówko	2,6	bezodpływowe
12.	Ząbno	1,5	bezodpływowe
13.	Bez Nazwy (na N od Borowa)	1,3	bezodpływowe

